

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

 Оксана ГОМОТЮК

« 30 » 08 2024р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Управління в соціальній сфері»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – 23 Соціальна робота
спеціальність – 231 Соціальна робота
освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та соціальна політика»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	24	24	5	8	89	150	3

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робочу програму склала доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент **Крупник Зоряна Ігорівна**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Соціальна робота» протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності д.психол.н., професор

Сергій ШАНДРУК

Гарант ОНП «Соціальна робота та соціальна політика» д.психол.н., професор

Сергій ШАНДРУК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»

1. Опис дисципліни «Управління в соціальній сфері»

Дисципліна «Управління в соціальній сфері»	Галузь знань, спеціальність, ОНП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 23 «Соціальна робота»	Дисципліна циклу Професійної підготовки, <i>вибіркова</i> Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-наукова програма «Соціальна робота та соціальна політика»	Лекції: <i>Денна – 24 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 24 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота: <i>Денна – 89 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 5 год.</i> <i>Тренінг – 8 год.</i>
Тижневих годин – 12,5 з них аудиторних – 5,08		Вид підсумкового контролю: <i>екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Управління в соціальній сфері»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

«Управління у соціальній сфері» є базовою навчальною дисципліною у професійній підготовці спеціалістів зі спеціальності «Соціальна робота».

Мета дисципліни «Управління в соціальній сфері» - ознайомити студентів з особливостями соціальної сфери як об'єкта управління, основними механізмами регулятивних впливів і групами чинників соціального розвитку, а також загальнотеоретичними проблемами ефективності державного управління соціальною сферою та її критеріями.

Для успішного управління в суспільстві важливим є досягнення соціальної злагоди. В рамках такого консенсусу поєднуються гармонізація інтересів громадян і держави в цілому, соціально-психологічне сприйняття більшою частиною суспільства цілей, методів, принципів і форм державного управління соціальною сферою в Україні. Тільки так досягається довіра народу до уряду, органів місцевого самоврядування, масова підтримка соціальної політики, яка ними проводиться. Здійснення комплексу заходів для подальшого реформування системи управління соціальною сферою на сучасному етапі є найважливішою справою на всіх рівнях - загальнодержавному, галузевому, регіональному, місцевому.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач має:

– **знати:** теоретико-методологічні та дослідно-праксеологічні особливості процесу управління у соціальній сфері;

– **вміти:** використовувати на практиці як універсальні так і специфічні моделі, методи й технології державного управління у соціальній сфері;

– **нормувати:** міжнародну та вітчизняну нормативно-правову бази, що регламентують професійну діяльність у сфері державного управління у соціальній сфері.

– **цінувати:** гуманістичні ідеї та ідеали, що відображені в принципах управління у соціальній сфері: соціальної справедливості, гуманізму, рівноправності, солідарності, толерантності тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Теоретичні основи управління в соціальній сфері

Тема 1. Сутнісний зміст державного управління та його основні моделі.

Понятійно-термінологічний апарат курсу. Місце курсу в оволодінні професійними основами управління соціальними закладами. Ретроспектива становлення та інституціоналізації системи управління соціальними закладами. Порівняльний аналіз управлінських систем розвинутих країн світу і країн СНД. Основні компоненти соціальної сфери.

Тема 2. Особливості державного управління у соціальній сфері.

Поняття про управління та основні типи механізмів регулятивних впливів. Суб'єкти та об'єкти державного управління. **Принципи, цілі та функції державного управління соціальною сферою.** Критеріальне розмежування груп чинників соціального розвитку. Ключові властивості соціального управління.

Тема 3. Ефективність державного управління соціальною сферою.

Зміст поняття «ефективність діяльності». Якісні і кількісні показники ефективності державного управління. Параметри та критерії оцінювання ефективності державного управління у соціальній сфері. Чинники і передумови ефективності державного управління соціальною сферою та їх сутнісна характеристика. Механізми підвищення ефективності державного управління соціальною сферою в сучасній Україні. Регіональні аспекти підвищення ефективності державного управління соціальною сферою.

Змістовий модуль II.

Організація системи управління в соціальній сфері

Тема 4. Концептуальні засади управління соціальною сферою.

Зміст поняття «система соціального управління». Основні компоненти соціального управління. Принципи та функції управління соціальною сферою. Напрями управління соціальною сферою сучасного суспільства.

Тема 5. Планування та прогнозування розвитку соціальної сфери.

Сутність планування та прогнозування в соціальній сфері. Основні вимоги до фахівців при створенні соціальних прогнозів та плануванні соціальної діяльності. Методи планування і прогнозування в соціальній сфері та їх вдосконалення. Якість соціальних прогнозів та ефективність суспільного розвитку.

Тема 6. Механізми управління соціальною сферою.

Соціальна сфера як важливий системний елемент політики держави. Установи та організації управління соціальною сферою суспільства. Соціальна сфера як механізм забезпечення соціальних потреб суспільства.

Змістовий модуль III

Міжнародний досвід державного управління соціальною сферою

Тема 7. Моделі державного управління соціальною сферою: міжнародний досвід.

Поняття про «модель управління». Сутність і класифікація основних моделей соціальної політики держави. Модель соціальної політики держави як одним із основних показників добробуту громадянського суспільства та позиції країни на міжнародній арені.

Тема 8. Міжнародні інституції з управління соціальною сферою.

Міжнародний досвід у становленні і розвитку соціальних відносин в Європейському Союзі. Основні підходи до визначення сутності та особливостей діяльності соціальних організацій та інституцій на міжнародній арені.

Класифікація міжнародних організацій з управління соціальною сферою суспільства.

Тема 9. Порівняльний аналіз міжнародних моделей управлінських систем у соціальній сфері.

Соціальна політика як найважливіший напрямок державного регулювання соціальної сфери суспільства. Класифікація міжнародних моделей управлінських систем в соціальній сфері. Основні групи переваг та недоліків управлінської системи в сучасній Україні.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Управління у соціальній сфері» денна форма навчання

Перелік тем	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль I. <i>Теоретичні основи управління в соціальній сфері</i>						
Тема 1. Сутнісний зміст державного управління та його основні моделі.	2	2	10	2	2	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 2. Особливості державного управління у соціальній сфері.	2	2	10			
Тема 3. Ефективність державного управління соціальною сферою.	2	2	10			
Змістовий модуль II. <i>Практико-зорієнтовані особливості управління в соціальній сфері</i>						
Тема 4. Концептуальні засади управління соціальною сферою.	2	2	10	2	2	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 5. Планування та прогнозування розвитку соціальної сфери.	2	2	10			
Тема 6. Механізми управління соціальною сферою.	2	2	10			
Змістовий модуль III. <i>Міжнародний досвід державного управління соціальною сферою</i>						
Тема 7. Моделі державного управління соціальною сферою: міжнародний досвід.	4	4	10	1	4	Поточне опитування, реферати,
Тема 8. Міжнародні інституції з управління соціальною сферою.	4	4	10			

Тема 9. Порівняльний аналіз міжнародних моделей управлінських систем у соціальній сфері.	4	4	9			тестування
Разом	24	24	89	5	8	

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль I. Теоретичні основи управління в соціальній сфері

Практичне заняття № 1

Тема: Сутнісний зміст управління та його основні моделі.

Питання для обговорення:

1. Понятійно-термінологічний апарат курсу.
2. Місце курсу в оволодінні професійними основами управління соціальними закладами.
3. Ретроспектива становлення та інституціалізації системи управління соціальними закладами.
4. Порівняльний аналіз управлінських систем (моделей) розвинутих країн світу і країн СНД.

Практичне заняття № 2

Тема: Особливості управління у соціальній сфері.

Питання для обговорення:

1. Поняття про управління та основні типи механізмів регулятивних впливів.
2. Суб'єкти та об'єкт державного управління.
3. Принципи, цілі та функції державного управління соціальною сферою.
4. Критеріальне розмежування груп факторів соціального розвитку.
5. Ключові властивості соціального управління.

Практичне заняття № 3

Тема: Ефективність управління соціальною сферою.

Питання для обговорення:

1. Сутнісний зміст поняття «ефективність діяльності».
2. Якісні і кількісні показники ефективності управління.
3. Параметри та критерії оцінювання ефективності управління у соціальній сфері.
4. Чинники і передумови ефективності державного управління соціальною сферою та їх сутнісна характеристика.

5. Механізми підвищення ефективності державного управління соціальною сферою в сучасній Україні.

6. Регіональні аспекти підвищення ефективності державного управління соціальною сферою.

Змістовий модуль II.

Організація системи управління в соціальній сфері

Практичне заняття № 4

Тема: Концептуальні засади управління соціальною сферою.

Питання для обговорення:

1. Сутнісний зміст поняття «система соціального управління».
2. Основні компоненти соціального управління.
3. Принципи і функції управління соціальною сферою.
4. Механізм управління соціальною сферою суспільства.

Практичне заняття № 5

Тема: Планування та прогнозування розвитку соціальної сфери.

Питання для обговорення:

1. Сутність планування та прогнозування в соціальній сфері.
2. Основні вимоги до фахівців при створенні соціальних прогнозів та плануванні соціальної діяльності.
3. Методи планування і прогнозування в соціальній сфері та їх вдосконалення.
4. Якість соціальних прогнозів та ефективність суспільного розвитку.

Змістовий модуль III

Міжнародний досвід державного управління соціальною сферою

Практичне заняття № 6

Тема: Механізми управління соціальною сферою.

Питання для обговорення:

1. Соціальна сфера як важливий системний елемент політики держави.
2. Установи та організації управління соціальною сферою суспільства.
3. Соціальна сфера як механізм забезпечення соціальних потреб суспільства.

Практичне заняття № 7-8

Тема: Моделі державного управління соціальною сферою: міжнародний досвід.

Питання для обговорення:

1. Поняття про «модель управління».

2. Сутність і класифікація основних моделей соціальної політики держави.
3. Модель соціальної політики держави як один із основних показників добробуту громадянського суспільства та позиції країни на міжнародній арені.

Практичне заняття № 9-10

Тема: Міжнародні інституції з управління соціальною сферою.

Мета: ознайомити студентів з міжнародним досвідом у становленні соціальних відносин в Європейському Союзі та основними міжнародними організаціями з управління соціальною сферою сучасного суспільства.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний досвід у становленні і розвитку соціальних відносин в Європейському Союзі.
2. Основні підходи до визначення сутності та особливостей діяльності соціальних організацій та інституцій на міжнародній арені.
3. Класифікація міжнародних організацій з управління соціальною сферою суспільства.

Практичне заняття №11-12

Тема: Порівняльний аналіз міжнародних моделей управлінських систем у соціальній сфері.

Питання для обговорення:

1. Соціальна політика як найважливіший напрямок державного регулювання соціальної сфери суспільства.
2. Сутність і класифікація основних моделей соціальної політики держави.
3. Основні групи переваг та недоліків управлінської системи в сучасній Україні.

6. Самостійна робота

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Управління в соціальній сфері» включає:

- опрацювання теоретичних аспектів прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації у додаткових джерелах;
- підготовка до виступу на практичних заняттях;
- опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;

- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо (залежно від обраної теми).

Завдання із самостійної роботи виконується студентами у формі письмової науково-дослідної розробки (реферативно-презентаційної доповіді тематичного спрямування).

Тематика завдань для самостійної роботи студентів з дисципліни «Управління в соціальній сфері»:

1. Соціальна сфера як об'єкт державного управління
2. Методи та інструменти державного управління соціальною сферою.
3. Особливості державного управління соціальною сферою.
4. Методика оцінки соціальної ефективності. Соціальний ефект та його визначення.
5. Забезпечення державного управління соціальною сферою
6. Моделі соціальної політики розвинених країн світу
7. Соціальні моделі країн Європи.
8. Державне регулювання сфері культури мистецтва та спорту
9. Соціальний захист та соціальне включення.
10. Механізми та інструменти реалізації соціальної політики ЄС.
11. Співпраця України з ООН щодо досягнення соціальних цілей.
12. Складові соціальної політики ЄС.
13. Моніторинг соціальної сфери: сутність та система показників соціального розвитку країни.
14. Стратегічні програмні документи в Україні. Державні цільові соціальні програми в Україні.
15. Оцінка ефективності державного управління соціальною сферою. Сутність та критерії ефективності соціальної діяльності.
16. Методика оцінки соціальної ефективності. Соціальний ефект та його визначення.
17. Установи та організації управління соціальною сферою суспільства: класифікація та змістова характеристика.
18. Обґрунтуйте особливості соціальної сфери як механізму забезпечення соціальних потреб суспільства.
19. Організація управління в сфері освіти: структура управління, співвідношення загальнодержавних і регіональних органів управління освітою, розподіл функцій управління між рівнями.
20. Основні моделі соціальної політики держави: класифікація і зміст.
21. Назвіть та обґрунтуйте основні групи переваг та недоліків управлінської системи в сучасній Україні.

Робота оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка (середня арифметична із проміжних оцінок).

Критерії оцінювання:

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка у балах
1.	Обґрунтування актуальності	20

2.	Формулювання завдань відповідно вимогам	20
3.	Визначення мети відповідно вимогам	20
4.	Якість оформлення роботи	20
5.	Презентація та захист роботи	20
	<i>Разом:</i>	<i>100</i>

7. Тренінг з дисципліни Організація і проведення тренінгу з дисципліни «Управління в соціальній сфері»

Тематика: «Ефективний управлінець»

Мета: сформувати необхідні управлінські компетенції в учасників тренінгу та підвищити рівень управлінської майстерності.

Завдання тренінгу:

1. Проінформувати та сформувати необхідні знання і навички учасників тренінгу в управлінні персоналом.

2. Підвищити ефективність учасників у роботі з командою, організації роботи, постановці завдань підлеглим, делегуванні та наданні розвиваючого зворотнього зв'язку.

Програма тренінгу:

1 етап: « Ефективний керівник та робота в команді»:

- профіль ефективного керівника - якості, вміння та навички
- роль лідера в команді
- стилі управління.

2 етап: «Постановка цілей підлеглому працівнику. Делегування»:

- постановка цілей (SMART)
- алгоритм постановки завдань підлеглому
- етапи делегування
- помилки під час делегування
- що можна/а що не можна делегувати

3 етап (підсумовуючий) «Розвиваючий зворотній зв'язок»:

- алгоритм надання розвиваючого зворотнього зв'язку
- моделі зворотного зв'язку.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Управління в соціальній сфері» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне та реферативне опитування;
- модульне опитування;
- оцінювання виконання самостійної роботи студентів;
- тренінгові роботи;
- підсумковий екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління в соціальній сфері» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Поточне опитування	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
<p>Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 занять, 6 тем – 6 оцінок).</p> <p>2. Модульний контроль 1 проводиться на практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань по 6 балів і 2 теоретичних завдань, кожне з яких має по 20 балів.</p>		<p>Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 занять, 3 теми – 6 оцінок).</p> <p>2. Модульний контроль 2 проводиться на практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань по 6 балів і 2 теоретичних завдань, кожне з яких має по 20 балів.</p>		<p>Оцінювання роботи групи студентів під час поетапного виконання тренінгових вправ у розробленому і проведеному у тренінгу, щодо покращення показника управлінського потенціалу особистості.</p>	<p>Визначається як оцінювання виконаного завдання із самостійної роботи студентом у формі письмової науково-дослідної розробки (реферативно-презентаційної доповіді тематичного спрямування за вибором).</p>	<p>10 тестів по 2 бали 2 (20 балів) і 2 теоретичні запитання по 40 балів.</p>

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)

85–89	добре	В (дуже добре)
75-84		С (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		Е (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-9
2.	Програмне забезпечення: Microsoft Office Word, Microsoft PowerPoint, Moodle, Zoom.	1-9
3.	Технічне забезпечення: ноутбук, проектор.	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Гнатенко Т. І. Управління соціальними змінами в умовах сучасних викликів: навчальний посібник. Київ: КНЕУ. 2023. 348 с.
2. Коваленко М. В. Соціальний менеджмент: інноваційні підходи та практики: підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2022. 355 с.
3. Крупник З. І. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Управління в соціальній сфері». Тернопіль : ЗУНУ. 2024. 23 с.
4. Крупник З. І. Методичні рекомендації для практичних занять з курсу «Управління в соціальній сфері». Тернопіль : ЗУНУ. 2024. 38 с.
5. Крупник З. І. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни «Управління в соціальній сфері». Тернопіль : ЗУНУ. 2024. 31 с.
6. Литвиненко О. Г. Соціальна політика та управління: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2023. 312 с.
7. Савченко Л. В. Управління соціальним розвитком в умовах глобалізації: навчальний посібник. Тернопіль: ТНПУ. 2022. 267 с.
8. Тимошенко Н. В. Управління соціальними інноваціями: теорія та практика: монографія. Харків: ХНЕУ, 2024. 334 с.
9. Федоренко О. О. Соціальна ефективність та управлінські рішення: навчальний посібник. Київ: КНТЕУ, 2024. 308 с.
10. Шевченко І. А. Соціальне управління в Україні: новітні дослідження та практики: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 290 с.

Додаткові:

11. Практичний посібник з асертивності. Як висловлювати свої думки і відстоювати себе на роботі та в стосунках. Житомир : Морфеус, 2023. 400 с.
12. Розенберг М. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок, 2020. 256 с.
13. Barnett A., Hinton R. Social Policy and Governance in the 21st Century: Theory and Practice. London: Routledge. 2022. 368 p.
14. Davies J. S. Managing Social Services in a Globalized Context: Emerging Practices and Challenges. New York: Springer. 2024. 405 p.
15. Fitzgerald R., Lucas C. Innovative Social Management: Strategies for the Modern World. London: Palgrave Macmillan. 2023. 298 p.
16. Harris P., Milani R.V. Social Innovation and Public Sector Management: Challenges and Solutions. New York: Springer. 2023. 312 p.
17. Johnson H. Social Impact Assessment and Management: New Approaches and Applications. London: Routledge. 2024. 390 p.
18. Richards E., Thomas L. Social Services Administration: Innovations and Best Practices. New York: Springer. 2024. 360 p.
19. Watson K., Lee S. Public Sector Management and Social Welfare: Emerging Trends and Challenges. London: Sage Publications, 2022. 295 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ЗУНУ <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/>
2. Сайт ЗУНУ <https://www.wunu.edu.ua/>
3. Електронна підтримка навчання Moodle ЗУНУ <https://moodle.wunu.edu.ua/>